

Δίνεται το κείμενο:
Τι σημαίνει «κομπολόι»;

Προφανώς έχουμε να κάνουμε με σύνθετη λέξη, η οποία αποτελείται από έναν «κόμπο» κι ένα «-όι». Κι εδώ αρχίζει το μυστήριο! Γιατί «κόμπος» είναι, βεβαίως, το γνωστό σε όλους μας δέσιμο, αλλά κατά μια άλλη, αρχαιοελληνική, ερμηνεία είναι και ο χτύπος, ο θόρυβος που δημιουργείται όταν συγκρούονται μεταξύ τους δύο σκληρά αντικείμενα φτιαγμένα από το ίδιο υλικό. Η κατάληξη «-όι», από την άλλη, σημαίνει «όμοια πράγματα βαλμένα σε σειρά». Μήπως όμως το «-λόι» από το κομπολόι προέρχεται από το «λέω», αφού τα κομπολόγια ήταν στην ουσία προσευχητάρια και κάθε κόμπος-χάντρα τους αντιστοιχούσε σε μία προσευχή;

Τα αυθεντικά κομπολόγια φτιάχνονται από φυσικά υλικά, όπως το κεχριμπάρι, το μαύρο κοράλλι ή γιούσουρι, το φίλντισι, το ξύλο, οι σπόροι και τα κουκούτσια φυτών και καρπών, τα κόκαλα διάφορων ζώων, το ελεφαντόδοντο. Σήμερα χρησιμοποιούνται κι άλλα υλικά, όπως ο πηλός, το γυαλί, τα ρινίσματα διάφορων ρητινών κ.ά. Ανάλογος με τα χαρακτηριστικά κάθε υλικού είναι και ο τρόπος επεξεργασίας του. Τα ξύλα (έβενος, ελιά, τριανταφυλλιά, οξιά, κέδρος, σανταλόξυλο) κόβονται πρώτα σε μακρόστενες ράβδους και μετά οι ράβδοι σε χάντρες στρογγυλές, τετράγωνες ή σε σχήμα αυγού. Έπειτα λειαίνονται και γυαλίζονται. Οι κοραλλένιες χάντρες δουλεύονται πιο εύκολα, σε αντίθεση μ' εκείνες που γίνονται από όστρακο κι ελεφαντόδοντο, υλικά πολύ σκληρά και δύσκολα στην επεξεργασία τους.

Πατρίδα του κομπολογιού είναι η Ανατολή. Η βασική του αποστολή για τους μουσουλμάνους ήταν να μετράει προσευχές, 99 τον αριθμό. Και για τους αγράμματους ανθρώπους που μπερδευόνταν στο μέτρημα, ένας από τους συμβούλους του προφήτη Μωάμεθ επινόησε το κομπολόι-αριθμητήριο! Πέρασε σ' ένα λεπτό σκοινί 99 όμοια κουκούτσια, φτιάχνοντας έναν κόμπο ανάμεσα σε καθένα απ' αυτά και αφήνοντας μεταξύ τους κενό ίσο με ένα κουκούτσι, ώστε να μπορούν να τα «κυλάνε». Στον κόμπο που ένωνε τις δυο άκρες του σκοινιού στερέωσε ένα μεγαλύτερο, διαφορετικό κουκούτσι ή χάντρα, που αντιστοιχούσε στην αρχή και στο τέλος του μετρήματος. Αυτή ήταν η χάντρα-«αρχηγός».